

REPUBLIKA SRBIJA
AUTONOMNA POKRAJINA VOJVODINA
GRAD ZRENJANIN

**Građanski vodič kroz Odluku o budžetu
grada Zrenjanina za 2023. godinu**

Grad Zrenjanin

Osnovna svrha dokumenta koji je pred vama jeste da na što jednostavniji i razumljiviji način objasni u koje svrhe se koriste javni resursi da bi se zadovoljile potrebe stanovništva.

Građanski budžet

predstavlja sažet i jasan prikaz Odluke o budžetu grada Zrenjanina za 2023. godinu, koja je po svojoj formi veoma obimna i teška za razumevanje zbog specifičnih pojmoveva i klasifikacija koje je čine.

Dragi sugrađani i sugrađanke

Iako je nemoguće objasniti celokupan bužet u ovako kratkoj formi, iskreno se nadamo da ćemo na ovaj način uspeti da vas informišemo o načinu prikupljanja javnih sredstava i ostvarivanja prihoda i primanja budžeta grada, kao i o načinu planiranja, raspodele i trošenja budžetskih sredstava.

Na ovaj transparentan način očekujemo da se poveća interesovanje i učešće naših sugrađana u postavljanju ciljeva, definisanju prioriteta i planiranju razvoja našeg grada.

Simo Salapura Gradonačelnik Zrenjanina

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Simo Salapura".

Sadržaj :

Uvodna reč

- 1. Kako nastaje budžet grada?*
- 2. Ko se finansira iz budžeta grada?*
- 3. Kako se puni gradska kasa?*
 - 3.1. Šta su prihodi i primanja budžeta?*
 - 3.2. Struktura prihoda i primanja u 2023. godini*
 - 3.3. Transferi*
 - 3.4. Primanja od prodaje nepokretnosti*
 - 3.5. Primanja od prodaje pokretne imovine*
 - 3.6. Primanja od prodaje zemljišta*
 - 3.7. Primanja od zaduživanja*
- 4. Na šta se troši Vaš novac?*
 - 4.1. Struktura rashoda i izdataka u 2023. godini*
 - 4.2. Programsко trošenje u 2023. godini*

1. Kako nastaje budžet grada?

BUDŽET GRADA Zrenjanina

je pravni dokument koji utvrđuje kako plan prihoda i primanja, tako i rashoda i izdataka grada za budžetsku, odnosno kalendarsku godinu.

To znači da ovaj dokument predstavlja predviđanje koliko će se novca od građana i privrede u toku jedne godine prikupiti i na koji način će se taj novac trošiti.

Iz gradskog budžeta se tokom godine plaćaju sve obaveze lokalne samouprave. Isto tako u budžet se sливaju prihodi iz kojih se podmiruju te obaveze.

Gradonačelnik i lokalna uprava sprovode gradsku politiku, a glavna poluga te politike i razvoja je upravo budžet grada.

Prilikom definisanja ovog, za grad Zrenjanin najvažnijeg dokumenta, oni moraju da se vode zakonskim propisima, strateškim prioritetima razvoja i drugim elementima, kao što je prikazano na **slici 1**.

Realnost je takva da postoje velike razlike između želja i mogućnosti, tako da kreiranje budžeta podrazumeva utvrđivanje prioriteta i pravljenje različitih kompromisa.

slika 1.

2. Ko se finansira iz budžeta grada

Direktni korisnici budžetskih sredstava

- Skupština grada
- Gradonačelnik
- Gradsko veće
- Gradska Uprava
- Pravobranilaštvo Grada Zrenjanina
- Zaštitnik građana

Indirektni korisnici budžetskih sredstava

- Narodno pozorište „Toša Jovanović“
- Gradska narodna biblioteka „Žarko Zrenjanin“
- Narodni muzej
- Savremena galerija umetničke kolonije Ečka
- Kulturni centar
- Iсторијски архив
- Zavod za zaštitu spomenika kulture
- Javna ustanova Sportski objekti
- Predškolska ustanova
- Turistička organizacija grada Zrenjanina
- Ustanova Rezervati prirode Zrenjanina
- Mesne zajednice na teritoriji grada Zrenjanina
- Centar za pružanje usluga socijalne zaštite „Most“

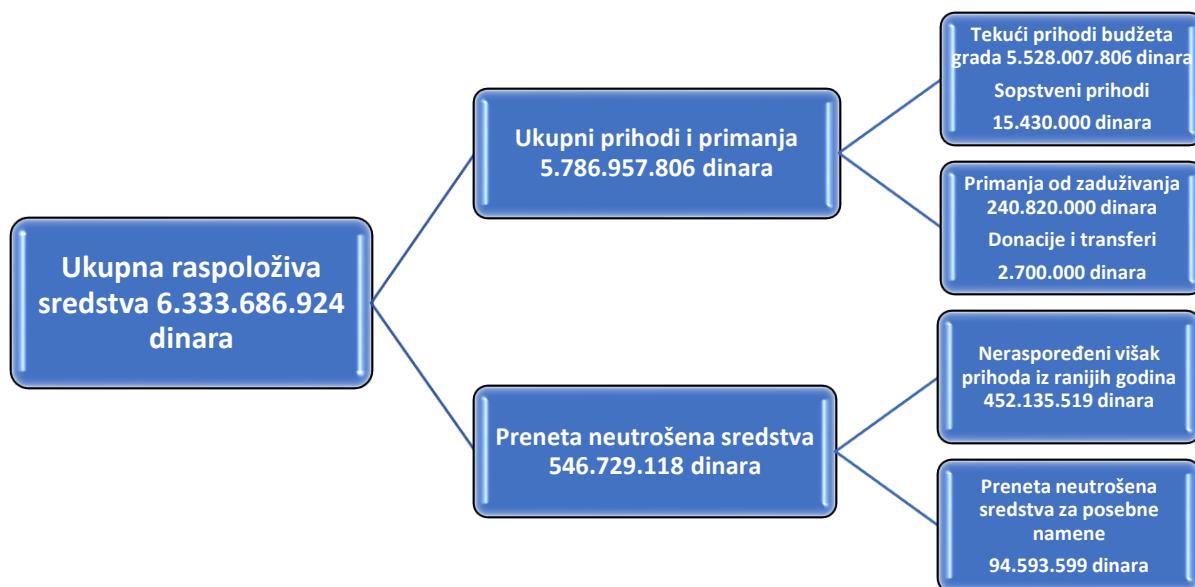
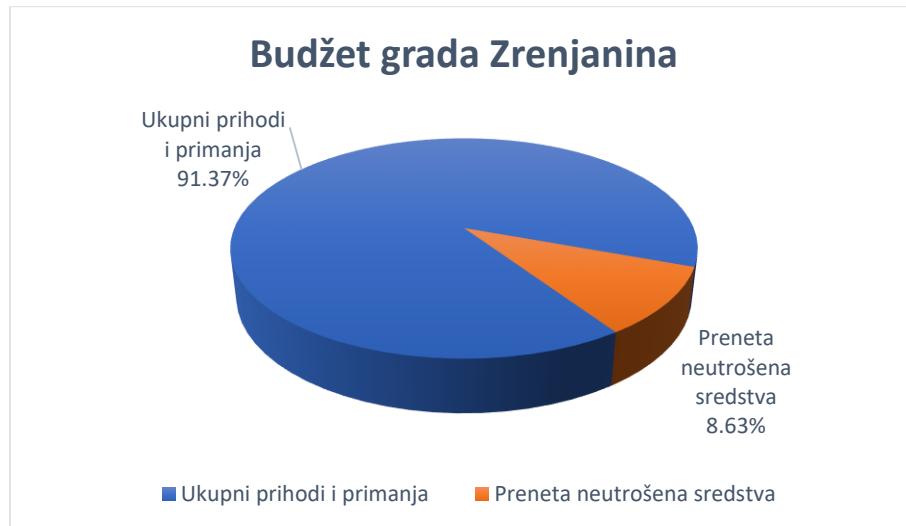
Ostali korisnici budžetskih sredstava

- Obrazovne institucije
- Zdravstvene institucije
- Socijalne institucije
- Nепрофитне институције

3. Kako se puni gradska kasa?

*Ukupni prihodi i primanja budžeta grada i korisnika budžetskih sredstava sa prenetim neutrošenim sredstvima iz ranijih godina čine raspoloživa sredstva za 2023. godinu i iznose **6.333.686.924,00 dinara**.*

*Planom predviđeni prihodi i primanja budžeta grada Zrenjanina i korisnika budžeta grada za 2023. godinu iznose **5.786.957.806,00 dinara**, dok preneta neutrošena sredstva iznose **546.729.118,00 dinara**.*

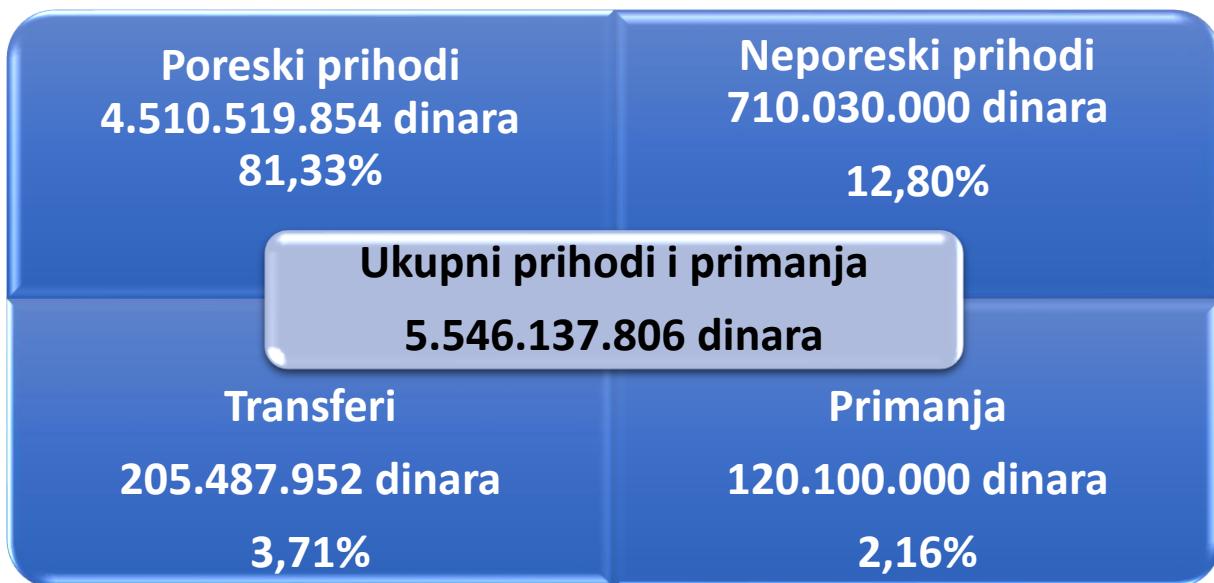
Budžet grada Zrenjanina se u 2023. godini puni novcem od:

PRIHODA

- *Poreskih prihoda*
- *Neporeskih prihoda*
- *Transfera*

PRIMANJA

- *Primanja od prodaje nefinansijske imovine*
- *Primanja od prodaje finansijske imovine*
- *Primanja od zaduživanja*

3.1 Šta su prihodi i primanja budžeta?

● Poreski prihodi

Vrsta javnih prihoda koji se prikupljaju obaveznim plaćanjima poreskih obveznika bez obaveze izvršenja specijalne usluge zauzvrat. Najveće učešće od poreskih prihoda ima porez na zarade (koji se plaća prema prebivalištu zaposlenog i gradu pripada 77% ostatak pripada budžetu republike), porez na imovinu, naknadu i takse za isticanje firme koje naplaćuje lokalna poreska administracija. Ostali poreski prihodi koje naplaćuje Poreska uprava Republike Srbije, a koji se ostvaruju na teritoriji jedinice lokalne samouprave, Republika u skladu sa zakonom ustupa gradu: porez na prihode od samostalnih delatnosti, na prihode od poljoprivrede i šumarstva, nepokretnosti, davanja u zakup pokretnih stvari, porez na nasleđe i poklon, porez na prenos apsolutnih prava.

● Neporeski prihodi

Vrsta javnih prihoda koji se naplaćuju pravnim ili fizičkim licima za korišćenje javnih dobara (naknade), pružanje određene javne usluge (takse), zbog kršenja ugovora ili zakonskih odredbi (penali i kazne), kao i prihodi koji se ostvare upotrebom javnih sredstava (npr. naknada za korišćenje šumskog i poljoprivrednog zemljišta, naknada za korišćenje prostora i građevinskog zemljišta i slično).

● Transferi

Podrazumevaju prenos sredstava iz budžeta Republike i AP Vojvodine lokalnom nivou, u korist nivoa grada. Mogu biti namenski (za tačno utvrđene namene) ili nenamenski (nije im unapred određena namena, te se mogu, u skladu sa zakonom, koristiti za bilo koje svrhe).

● Primanja od prodaje nefinansijske imovine

Ova primanja se ostvaruju prodajom nepokretnosti i pokretnih stvari, koje su u vlasništvu grada.

- **Primanja od prodaje finansijske imovine**

Predstavljaju prilive po osnovu prodaje domaćih akcija i ostalog kapitala u korist nivoa gradova.

- **Primanja od zaduživanja**

Predstavljaju prilive koji se otvaraju zaduživanjem kod domaćih i inostranih poslovnih banaka.

- **Preneta neutrošena sredstva iz ranijih godina**

Predstavljaju višak prihoda budžeta grada koji su ostvareni, a nisu potrošeni u prethodnoj budžetskoj godini.

3.2 Struktura prihoda i primanja u 2023. godini

Iz prethodno navedenog pregleda vidi se da u strukturi prihoda našeg grada najveće učešće imaju poreski prihodi, koji čine više od 81,3% ovogodišnjih prihoda budžeta. Najznačajniji poreski prihodi za grad su:

- **Porez na dohodak, dobit i kapitalne dobitke** sa ukupnim planom ostvarenja od 3.189.500.000 dinara. Najznačajniji za budžet grada u ovoj grupi prihoda je **Porez na zarade** sa najvećom nominanom vrednošću u strukturi svih prihoda i iznosi 2.700.000.000 dinara.
- **Porez na imovinu** sa ukupnim planom ostvarenja od 1.100.059.854 dinara. Ovo je najznačajniji izvorni prihod grada jer visinu utvrđuje jedinica lokalne samouprave. Najznačajnije ostvarenje ove grupe prihoda predviđeno je kod sledećih poreza:
 - Porez na imovinu obveznika koji ne vodi poslovne knjige, odnosno porez na imovinu koji plaćaju fizička lica planiran je u iznosu od 440.000.000 dinara;
 - Porez na imovinu obveznika koji vode poslovne knjige, odnosno porez na imovinu koji plaćaju pravna lica planiran je u iznosu od 445.000.000 dinara.

3.3 Transferi

Odlukom o budžetu za 2023. godinu planirani su transferi od drugih nivoa vlasti u iznosu od 205.487.952,00 dinara, što čini 3,71 % ovogodišnjih prihoda budžeta.

3.4 Primanja od prodaje nepokretnosti

Predstavljaju primanja od prodaje nepokretnosti u korist nivoa gradova i planirana su u iznosu od 20.000.000,00 dinara.

3.5 Primanja od prodaje pokretnе imovine

Predstavljaju primanja od prodaje pokretnih stvari u korist nivoa gradova i planirana su u iznosu od 100.000,00 dinara.

3.6 Primanja od prodaje zemljišta

Predstavljaju primanja od prodaje zemljišta i planirana su u iznosu od 100.000.000,00 dinara

3.7 Primanja od zaduživanja

Sredstva obezbeđena zaduživanjem grada Zrenjanina usmeriće se za finansiranje sledećih kapitalnih investicionih izdataka:

1. Izradu tehničke dokumentacije u ukupnom iznosu od 48.355.000,00 dinara za sledeću namenu:

- Izrada tehničke dokumentacije za radove na investicionom održavanju, sanaciji, rekonstrukciji i izgradnji saobraćajnica i objekata niskogradnje u ukupnom iznosu od 21.055.000,00 dinara;
- Izrada idejne i tehničke dokumentacije za izgradnju atmosferske kanalizacije, kanalizacione i vodovodne mreže u iznosu od 26.100.000,00 dinara;
- Izrada elaborata i tehničke dokumentacije u svrhu ozakonjenja i poboljšanja energetskih svojstava objekata u vlasništvu grada Zrenjanina u iznosu od 1.200.000,00 dinara.

2. Izvođenje radova u ukupnom iznosu od 413.255.000,00 dinara za sledeće namene:

- Izvođenje radova na adaptaciji, rekonstrukciji i izgradnji sportskih objekata u iznosu od 150.118.000,00 dinara;
- Radovi na izgradnji puteva, parkinga, trotoara i biciklističkih staza u iznosu od 100.000.000,00 dinara;
- Radovi na rekonstrukciji i izgradnji kanalizacione i vodovodne mreže u iznosu od 95.137.000,00 dinara;
- Radovi na infrastrukturnom opremanju građevinskog zemljišta u iznosu od 47.000.000,00 dinara;
- radovi na adaptaciji zgrade na Novom groblju u Zrenjaninu u iznosu od 21.000.000,00 dinara.

3. Pribavljanje zemljišta putem eksproprijacije u iznosu od 30.000.000,00 dinara.

4. Na šta se troši Vaš novac?

Jedno od osnovnih budžetskih načela je ravnoteža prihoda i rashoda, zato i ukupni planirani rashodi i izdaci grada u ovoj godini iznose :

6.333.686.924,00 dinara

Ono što je veoma važno istaći kada se definiše planiranje, raspodela i trošenje javnih sredstava jesu osnovni principi na kojima se svaki budžet mora koncipirati:

- **Princip Efikasnosti** – koji ukazuje na racionalno trošenje i kontrolu trošenja budžetskih sredstava
- **Princip Ekonomičnosti** – koji teži postizanju maksimalnih rezultata uloženim sredstvima
- **Princip Efektivnosti** – koji upućuje da se iz postojećih sedstava ostvare najbolji efekti

Rashodi i izdaci se u budžetskom sistemu klasificuju na više načina. U ovom vodiču biće prikazani rashodi po:

- **Ekonomskoj klasifikaciji** koja prikazuje pojedinačna dobra i usluge na šta se troše sredstva, kao i izvršena transferna plaćanja, čime se stiče uvid u vrstu

rashoda (rashodi za zaposlene, korišćenje dobara i usluga, transferi, subvencije i drugo)

- **Programskoj klasifikaciji** koja prikazuje rashode i izdatke prema zadacima i aktivnostima korisnika budžetskih sredstava koji se sprovode u cilju efikasnog upravljanja sredstvima po predloženim programima.

4. Na šta se troši Vaš novac?

Rashodi za zaposlene

predstavljaju sve troškove za zaposlene, kako u upravi tako i kod budžetskih korisnika.

Korišćenje roba i usluga

obuhvata stalne troškove, putne troškove, usluge po ugovoru, specijalizovane usluge, troškove materijala i tekuće popravke i održavanje.

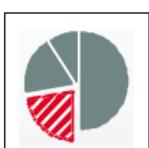
Donacije, dotacije i transferi

su troškovi koje grad Zrenjanin ima za isplatu dotacija i transfera ostalim nivoima vlasti, u najvećoj meri vrši se transfer prema školama.

Ostali rashodi

obuhvataju dotacij nevladinim organizacijama, poreze, takse, novčane kazne i penale.

Otplata kamata i glavnice

obuhvata troškove otplate uzetih kredita iz ranijih godina.

4.1. Struktura rashoda i izdataka u 2023. godini

OPIS	IZNOS (din.)	PROCENAT
Korištenje roba i usluga	2.558.551.175	40,4
Rashodi za zaposlene	1.704.741.200	27,0
Izdaci za nefinansijsku imovinu	701.178.584	11,1
Nabavka finansijske imovine	18.000.000	0,3
Donacije, dotacije i transferi	659.543.200	10,4
Ostali rashodi	199.001.000	3,1
Subvencije	162.211.765	2,6
Socijalno osiguranje i socijalna zaštita	179.460.000	2,8
Sredstva rezerve	51.000.000	0,8
Otplata kamata i prateći troškovi zaduživanja	9.100.000	0,1
Izdaci za otplatu glavnice i nabavku finansijske imovine	90.900.000	1,4

4.2. Programsко трошење у 2023. години

Rashodi i izdaci budžeta grada u 2023. години распоређени су на sledeće programe:

Budžet našeg grada je programski

Šta to tačno znači?

Novac je namenjen za programe koji doprinose испunjавању стратешких циљева развоја нашег града, а трошкови budžeta распоређени су према пројектним активностима и пројектима на које се односе.

Programски budžet представља ефикасан механизам за управљање учинком јавне управе, успоставља већу одговорност корисника, утврђује приоритеће rashoda i izdataka i omogућава transparentnije спровођење јавних политика i јавне потрошње.

Programi			
Program 1 Stanovanje, urbanizam i prostorno planiranje	Program 6 Zaštita životne sredine	Program 11 Socijalna i dečija zaštita	Program 16 Politički sistem lokalne samouprave
Program 2 Komunalne delatnosti	Program 7 Organizacija saobraćaja i saobraćajna infrastruktura	Program 12 Zdravstvena zaštita	Program 17 Energetska efikasnost i obnovljivi izvori energije
Program 3 Локални економски развој	Program 8 Predškolsko васпитање	Program 13 Развој културе и информисања	
Program 4 Развој туризма	Program 9 Основно образовање	Program 14 Развој спорта и омладине	
Program 5 Полjoprivreda i ruralni razvoј	Program 10 Средње образовање	Program 15 Опште услуге локалне самуправе	

4.2. Programsко трошење у 2023. години

У 2023. години највише новца из буџета биће издвојено за следеће програме: Локалну самоправу, Заштиту животне средине, Предшколско образовање, Комуналну делатност, Развој културе и информисања, Основно образовање, Организацију саобраћаја и саобраћајну инфраструктуру, Становање, урбанизам и просторно планирање. У следећој табели се може видети колико је процентуално учешће pojedinih programa u ukupnom budžetu grada Zrenjanina.

NAZIV PROGRAMA	PLAN ZA 2023. GODINU	% UČEŠĆA U RASHODIMA
Program 1 - Stanovanje, urbanizam i prostorno planiranje	425.650.000	6,7%
Program 2 - Komunalne delatnosti	508.180.000	8,0%
Program 3 - Lokalni ekonomski razvoj	15.000.000	0,2%
Program 4 - Razvoj turizma	133.970.000	2,1%
Program 5 - Poljoprivreda i ruralni razvoj	67.636.000	1,1%
Program 6 - Zaštita животне средине	725.464.647	11,5%
Program 7 - Organizacija saobraćaja i saobraćajna infrastruktura	455.589.300	7,2%
Program 8 - Предшколско васпитање	661.331.975	10,4%
Program 9 - Основно образовање	473.246.200	7,5%
Program 10 - Средње образовање	217.620.000	3,4%
Program 11 - Сосијална и дећја заштита	304.577.000	4,8%
Program 12 - Здравствена заштита	9.220.000	0,1%
Program 13 - Развој културе и информисања	479.178.000	7,6%
Program 14 - Развој спорта и омладине	394.438.937	6,2%
Program 15 - Опште услуге локалне самоправе	1.294.175.100	20,4%
Program 16 - Политички систем локалне самоправе	128.998.000	2,0%
Program 17 - Енергетска ефикасност и обновљиви извори енергије	39.411.765	0,6%
UKUPNO:	6.333.686.924	100%

Dobro utvrđen budžet je preduslov za realizaciju javnih politika, stoga pozivamo sve naše sugrađane da se odgovorno uključe u budžetske procese i doprinesu efektivnoj, ekonomičnoj i efikasnoj upotrebi javnih sredstava u ostvarivanju ciljeva koji su ovim budžetom postavljeni.

Budžet grada Zrenjanina možete pronaći:

U „Službenom listu grada Zrenjanina“, broj 32/22

Na web stranici grada Zrenjanina www.zrenjanin.rs

Канцеларија за сарадњу
са цивилним друштвом

*Ова иницијатива настала је уз подршку Европске уније у оквиру програма „Подршка цивилном друштву 2013“ и Владе Републике Србије.
Садржај је искључиво одговорност БИРН-а и не представља нужно ставове Европске уније нити других донатора.*